

USAID

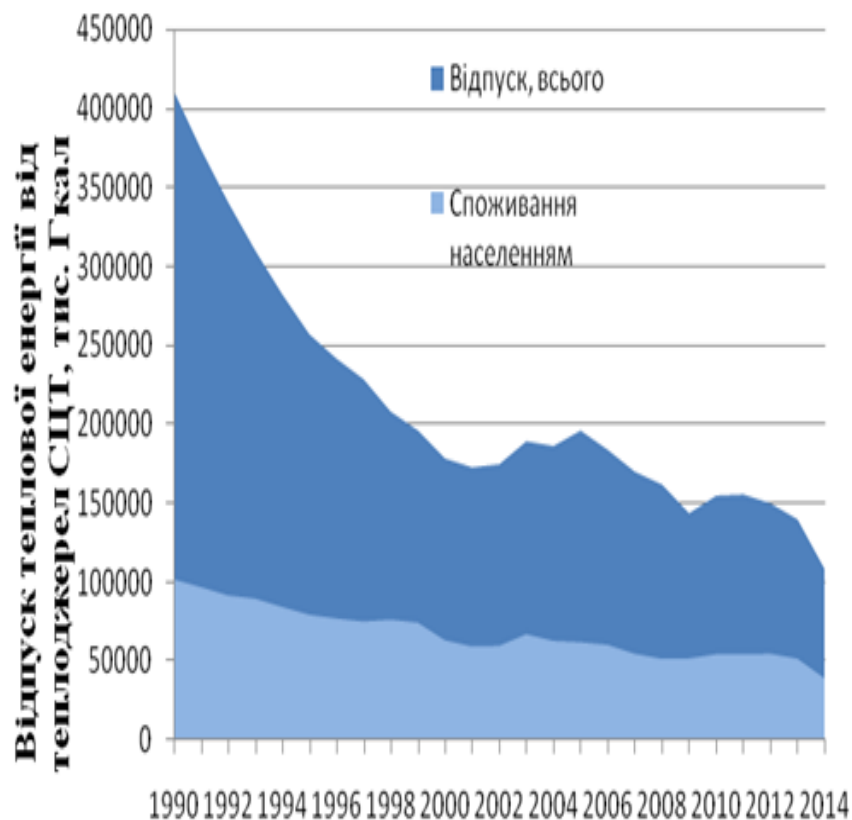
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

«Досвід та перспективи впровадження міні-ТЕЦ на біопаливі в міських системах теплопостачання»

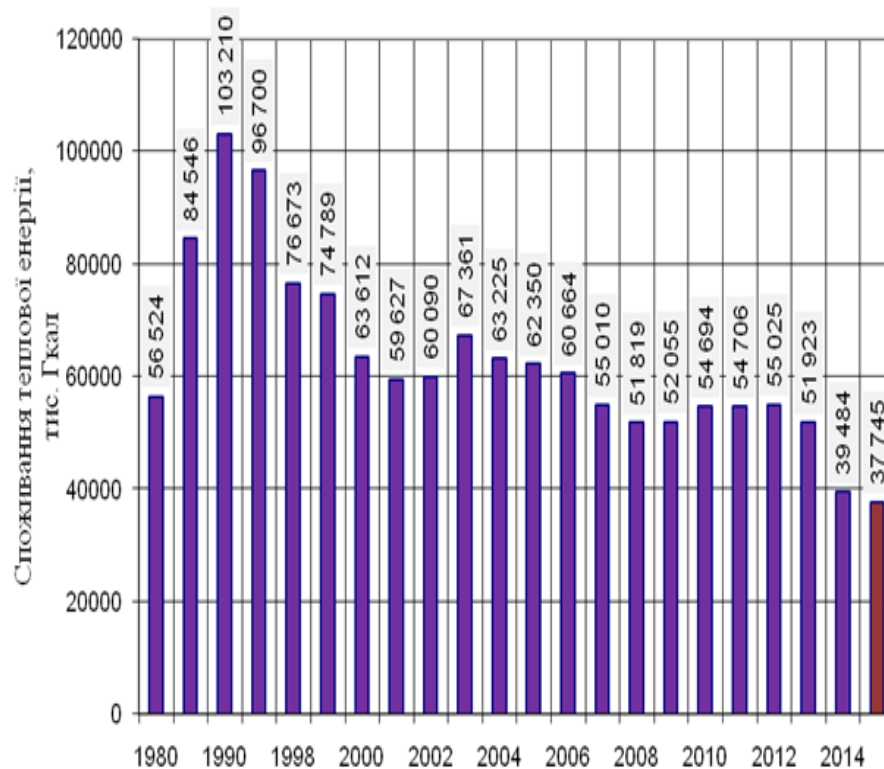
д.т.н. Дубовський С.В.

Динаміка і структура і споживання теплової енергії населенням України

Відпуск теплової енергії від теплоджерел СЦТ та її споживання населенням

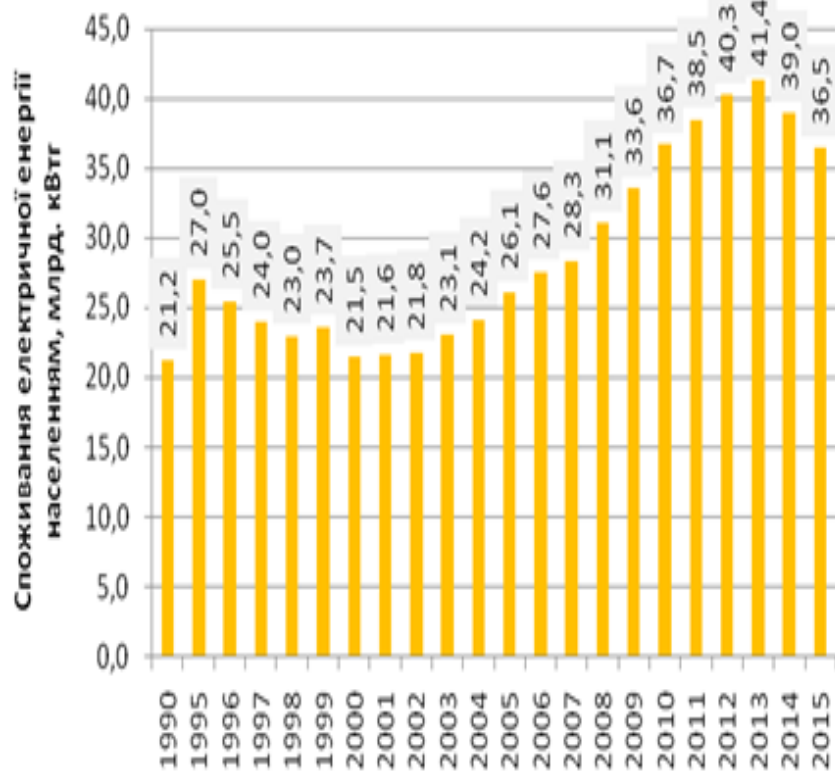

Кінцеве споживання теплової енергії населенням України від теплоджерел СЦТ

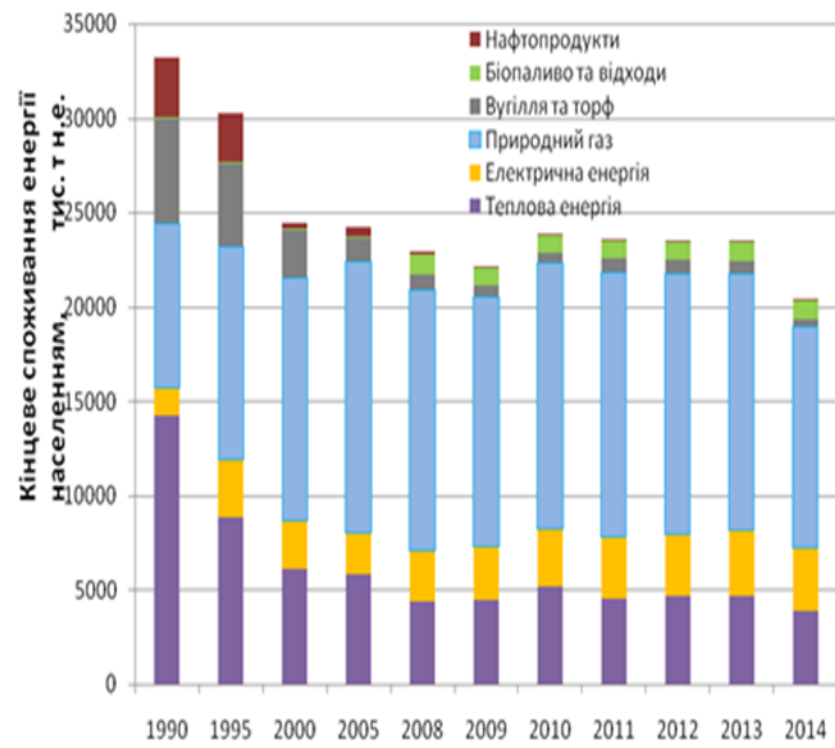

Динаміка споживання паливно-енергетичних ресурсів населенням

Споживання електричної енергії

Обсяг та структура споживання ПЕР

Досвід використання теплових електростанцій на біомасі в Україні

Станом на початок 2017 року в Україні перебувало в експлуатації 6 теплових електростанцій на біомасі, для яких встановлено зелений тариф на електричну енергію.

Три з них працюють на лушпинні соняшнику, інші – на деревній біомасі.

Оскільки енергетичний потенціал лушпиння соняшнику можна вважати практично вичерпаним, основну увагу в останні роки приділяють в Україні ТЕС на деревних відходах.

Енергетичні об'єкти в секторі біоенергетики, що мають «зелений» тариф на вироблену електроенергію (на 01.01.2017)			
№	Енергогенеруюча компанія	Енергетична установка	Дата встановлення ЗТ
1	ТОВ «Біогазэнерго» (1-а черга ТЕС) смт. Іванків, Київська обл	ТЕС 6 +12 МВт(е) на деревній біомасі	01.12.2013 (для першої черги 6 МВт)
2	ТОВ «АПК» Евгройл », м. Миколаїв	ТЭЦ 5 МВт(е) на лушпинні соняшнику	01.01.2014
3	ПАТ «Кіровоградолія», м Кіровоград	ТЕЦ на лушпинні соняшнику 1,2 МВт(е) + 33,6 МВт(т)	01.01.2010
4	ТОВ «Комбінат Каргілл», м.Донецьк ТЕЦ	ТЕЦ на лушпинні соняшнику 2 МВт(е) + 15 МВт (т)	01.01.2013
5	ТОВ «Смілаенергопромтранс» м.Сміла, Черкаська обл	ТЕЦ 6 МВт(е) + 10 МВт(т) на деревній біомасі	01.06.2010
6	ТОВ «КЛІАР ЕНЕРДЖІ» ТЕС м. Корюківка, Чернігівської області	ТЕС 3,5 МВт(е) на деревній біомасі	29.09.2016

Досвід використання ТЕС на деревних відходах

Першу в Україні ТЕЦ на відходах деревини було запущено в дію у 2010 році у м. Сміла Черкаської області шляхом переведення котлів діючої газової ЕЦ на спалювання деревної тріски.

Подальший розвиток біо - електроенергетики відбувався на основі використання більш сучасних ТЕЦ, що виводяться з експлуатації у країнах Європи, зокрема, у Великобританії.

На сьогодні закуплено та доставлено в Україну три електростанції такого типу, які планується ввести в дію до 2020 року.

Сучасна тенденція розвитку електроенергетики на деревній трісці проявляє себе у орієнтації на спорудження конденсаційних електричних станцій, які забезпечують більший, ніж ТЕЦ відпуск електричної енергії на одиницю біомаси.

Основні характеристики ТЕС на деревних залишках, що експлуатуються в Україні					
Найменування	Електрична потужність, МВт	Відпуск електричної енергії, ГВтг/рік	Витрата натурального палива, т/рік	Питома витрата натурального палива на відпуск електричної енергії, т/МВт·год	Питома витрата умовного палива на відпуск електричної енергії, т у.п./кВтг
ТОВ «Біогазэнерго» (1-а черга ТЕС) смт. Іванково, Київська обл	18	121	213 000	1,76	540
ТОВ «КЛІАР ЕНЕРДЖІ» ТЕС м. Корюківка, Чернігівської області	3,5	20	30 000	1,5	460

ТЕС на деревній трісці

Питома витрата палива на відпуск електричної енергії для біоТЕС конденсаційного типу становить від 460 г у.п./кВтг до 540 г у.п./кВтг проти 360 – 390 г у.п./кВтг на вугільних ТЕС енергетичної системи.

Для ТЕС встановлено «зелений» тариф на електричну енергію, вироблену з біомаси.

Внаслідок призначення підвищеного зеленого тарифу на електричну енергію, відпущену у мережу, та відносно дешевого палива, їх експлуатація у конденсаційному режимі є прибутковою.

ТЕС потужністю 3,5 МВт на деревних відходах в м. Корюківка Чернігівської області.

ТЕС потужністю 6 МВт на деревних відходах в с.м.т. Іванівка, Київська обл.

Концептуальний проект модернізації ТЕЦ-1 у м. Вінниця

Вінницька ТЕЦ-1 встановленою електричною потужністю 10 МВт оснащена двома паровими турбінами з протитиском потужністю 4 МВт та 6 МВт.

Склад технологічного обладнання електростанції є типовим для промислово-опалювальної ТЕЦ, розрахованої на забезпечення технологічних потреб промислових підприємств у електричній енергії та парі з супутнім відпуском теплоти з гарячою водою у систему централізованого тепlopостачання житлової, адміністративної і промислової забудови та відпуском надлишку електричної енергії у електромережі ВАТ «Вінницяобленерго».

Проект розглядався у рамках досліджень доцільності об'єднання районних тепломереж системи тепlopостачання м. Вінниця. У ньому розглянуто 2 варіанти модернізації - мінімальний і максимальний.

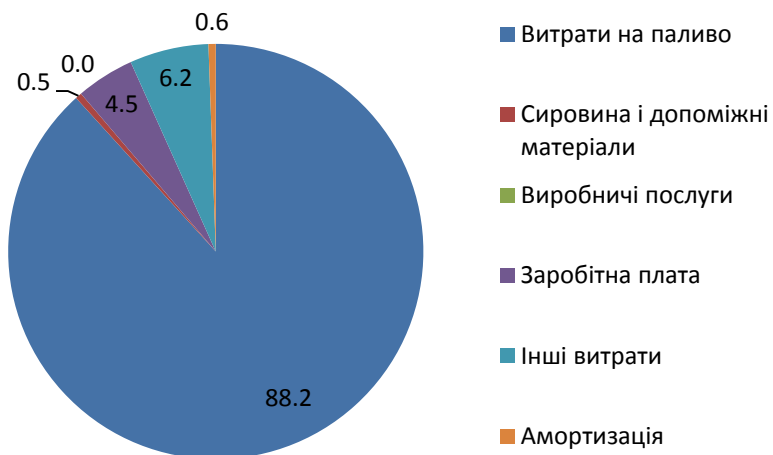
Мінімальний варіант передбачає введення в дію непрацездатної сьогодні турбоустановки 6 МВт з розширенням обсягів виробництва за рахунок експансії у сусідні районні теплові мережі.

Максимальний варіант передбачав встановлення нової турбоустановки конденсаційного типу з регульованим відбором пари із переведенням енергетичних котлів ТЕЦ на спалювання твердої біомаси – лушпиння соняшника та деревної тріски.

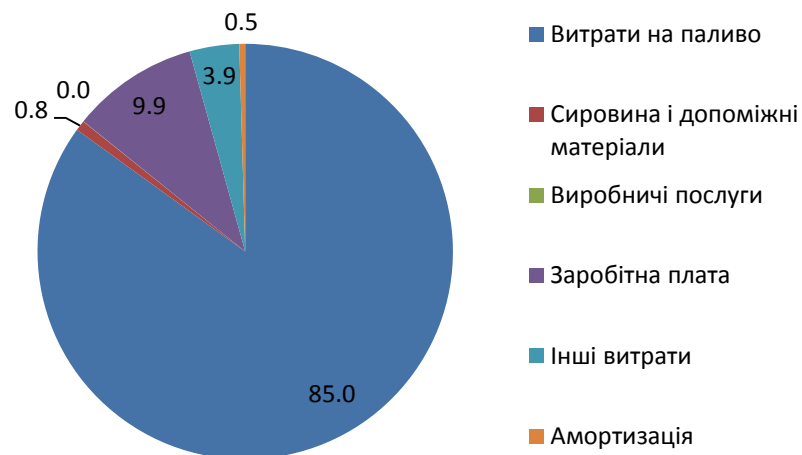

Структура тарифу на відпуск енергії

Електрична енергія

Теплова енергія

Методичний підхід до оцінки ефективності інтеграції котельних і джерел комбінованого виробництва теплоти і електроенергії

Оцінки доцільності об'єднання теплових мереж з різнотипними джерелами теплової енергії – котельними, когенераційними установками та ТЕЦ з комбінованим виробництвом електричної і теплової енергії, які до того ж, можуть працювати на різних видах палива, на основі зіставлення лише енергетичних показників ефективності, а саме значень питомої витрати палива на відпуск теплової енергії, можуть бути недостатніми і суперечливими.

По-перше, це пояснюється різницею порядку визначення таких показників. У випадку котельної, згідно чинних нормативних документів, показник питомої витрати палива на відпуск теплової енергії не враховує витрати електричної енергії на технологічні потреби котельної та мережевих насосів, що здійснюють транспортування теплоносія у тепловій мережі, в той час як для ТЕЦ такі витрати враховують.

Методичний підхід до оцінки ефективності інтеграції котельних і джерел комбінованого виробництва теплоти і електроенергії

По-друге, показники питомої витрати палива на відпуск теплової енергії від ТЕЦ суттєво залежать від методу їх розрахунку.

По-третє, показники питомої витрати істотно залежать від того, який вид палива використовується даним джерелом теплової енергії. Для котлів на природному газі і мазуті, електричних котлів тощо, цей показник майже завжди вищий, ніж для котлів на вугіллі, торфі, біопаливах.

У зв'язку з цим, для об'єктивного зіставного аналізу теплогерел, що використовують різні технології одержання теплової енергії і різні види паливно-енергетичних ресурсів, необхідно використовувати методи та критерії, засновані на використанні економічних еквівалентів цінності видів енергії, які б не були залежними від методу визначення показників енергетичної ефективності теплогерел.

Методичний підхід до оцінки ефективності інтеграції котельних і джерел комбінованого виробництва теплоти і електроенергії

Оцінки доцільності об'єднання теплових мереж з різнотипними джерелами теплової енергії – котельними, когенераційними установками та ТЕЦ з комбінованим виробництвом електричної і теплової енергії, які до того ж, можуть працювати на різних видах палива, на основі зіставлення лише енергетичних показників ефективності, а саме значень питомої витрати палива на відпуск теплової енергії, можуть бути недостатніми і суперечливими.

По-перше, це пояснюється різницею порядку визначення таких показників. У випадку котельної, згідно чинних нормативних документів, показник питомої витрати палива на відпуск теплової енергії не враховує витрати електричної енергії на технологічні потреби котельної та мережевих насосів, що здійснюють транспортування теплоносія у тепловій мережі, в той час як для ТЕЦ такі витрати враховують.

Методичний підхід до оцінки ефективності інтеграції котельних і джерел комбінованого виробництва теплоти і електроенергії

У якості критерія зіставлення теплоджерел різних типів пропонується використовувати енергоекономічний показник – приведену вартість енергії, яка визначається за формулою:

$$C_T^i = c_f^* B^i + c_e^* E^i$$

де B^i - споживання палива кожним теплоджерелом системи теплопостачання, що розглядається;

$E^i = E_{en}^i - E_{exp}^i$ - сальдо споживання електричної енергії кожним теплоджерелом, яке є позитивним у разі котельних без когенераційних установок (КоГУ) і може бути негативним у разі ТЕЦ або котельних з встановленими КоГУ.

Для ТЕЦ та котельних з надлишком електрогенерації встановлених КоГУ сальдо споживання дорівнює відпуску електричної енергії нетто з від'ємним знаком.

Методичний підхід до оцінки ефективності інтеграції котельних і джерел комбінованого виробництва теплоти і електроенергії

Введення уніфікованого критерія оцінки дозволяє звести задачу оптимізації складу та режимів роботи генеруючих теплоджерел до вирішення традиційної задачі нелінійного програмування:

Запис відповідної задачі оптимізації містить критерій оптимальності:

$$C_T = \sum_{i=1}^M C_m^i \Rightarrow MIN,$$

та систему обмежень, яка включає:

- балансове рівняння збереження сумарного рівня відпуску теплової енергії :

$$Q_T - \sum_{i=1}^M Q_m^i = 0$$

- обмеження на максимальну теплопродуктивність кожної РСТ:

$$Q_T^i \leq Q_{max}^i, \quad i=1.....M$$

- енергоекономічну характеристику теплоджерел :

$$C_T^i = F^i(Q^i, E^i, B^i, c_f^i, c_e^i)$$

Методичний підхід до оцінки ефективності інтеграції котельних і джерел комбінованого виробництва теплоти і електроенергії

Вирішення цієї задачі дозволяє визначити:

- оптимальні навантаження кожної з районних систем, що забезпечують мінімум сукупних витрат на енергію;
- напрями і значення потоків теплової енергії від РСТ, що збільшують навантаження до РСТ, що знижують навантаження.

На другому етапі, виходячи з одержаних орієнтовних даних:

- проводять гідравлічний і тепловий розрахунок міжсистемних теплотрас, на підставі якого визначають необхідну додаткову витрату електричної енергії на транспортування теплоносія по міжрайонним теплотрасам, додаткові втрати теплової енергії та води, а також орієнтовну вартість прокладання і обслуговування;
- уточнюють нові значення теплової потужності теплоджерел РСТ з урахуванням змін теплових навантажень, спричинених втратами теплової енергії в міжрайонних зв'язках;

Методичний підхід до оцінки ефективності інтеграції котельних і джерел комбінованого виробництва теплоти і електроенергії

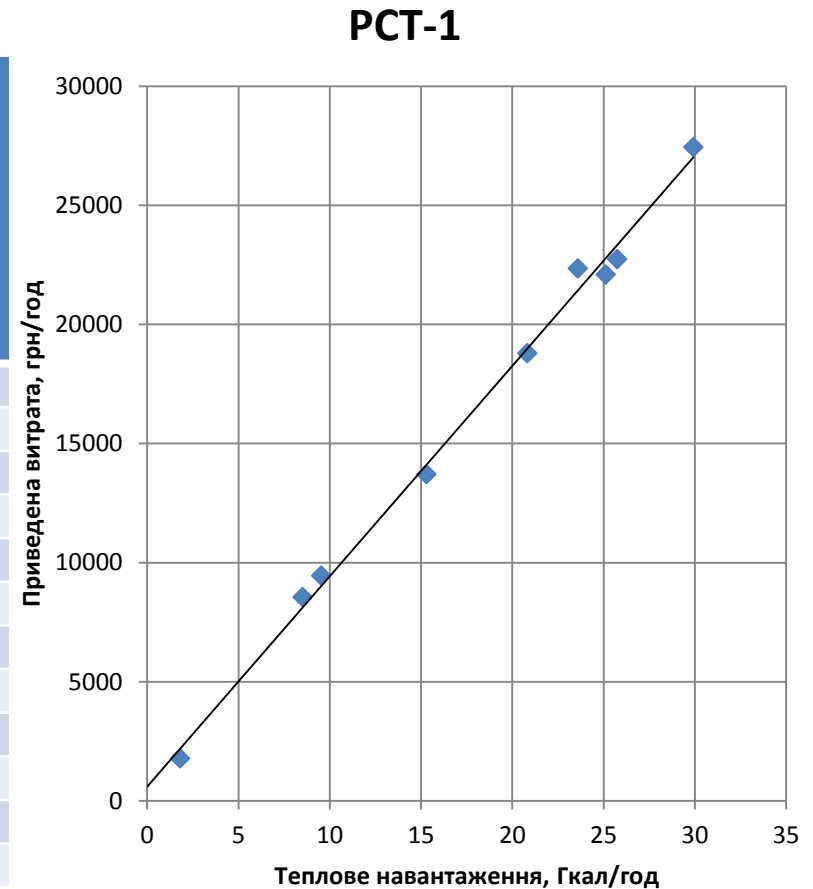
- необхідні додаткові витрати палива на забезпечення оптимальної потужності, додаткові витрати електричної енергії на власні потреби теплоджерел
- інші додаткові витрати, пов'язані, зокрема, з втратами теплоносію у міжрайонних теплотрасах.

Додаткові витрати палива і енергії, пов'язані з організацією міжрайонних перетоків, відносять на РТС – донор.

На третьому етапі здійснюють перевірку об'єднаної системи на відповідність критеріям економічної, енергетичної та екологічної ефективності.

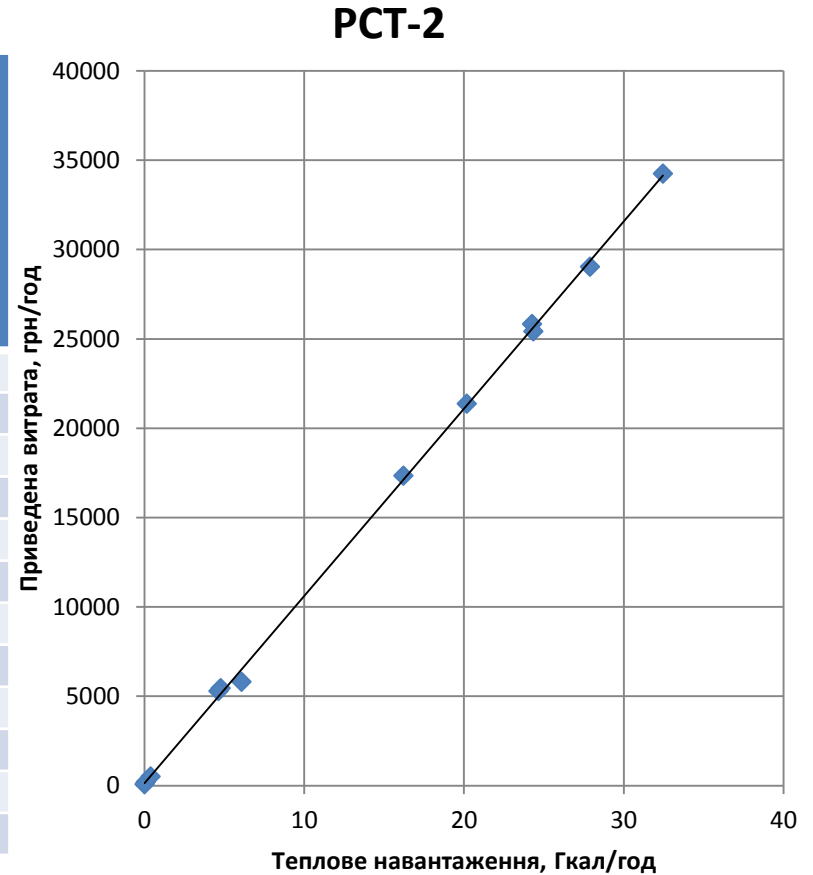
Приклад енергоекономічної характеристики (ТЕЦ)

Місяць року	Теплова потужність Q , Гкал/год	Витрата палива, B , тис. нм3/год	Сальдо споживання електричної енергії E , МВт	Тариф на паливо, c_p , грн/тис. м3	Тариф на електричну енергію, c_e , грн/Мвтгод	Приведена вартість, C_p , грн/год
01	29,914	4,548	-2,043	7127	2429	27449
02	23,585	3,541	-1,185	7127	2429	22359
03	20,820	3,213	-1,693	7127	2429	18791
04	9,535	1,376	-0,144	7127	2429	9455
05	8,513	1,216	-0,044	7127	2429	8558
06	1,801	0,253	-0,004	7127	2429	1795
07	0,000	0,000	-0,000	7127	2429	0
08	0,000	0,000	-0,000	7127	2429	0
09	0,000	0,000	-0,000	7127	2429	0
10	15,300	2,350	-1,250	7127	2429	13712
11	25,119	3,910	-2,374	7127	2429	22103
12	25,743	4,007	-2,395	7127	2429	22743

Приклад енергоекономічної характеристики (газова котельня)

Місяць року	Теплова потужність Q, Гкал/год	Витрата палива, В, тис. нм3/год	Сальдо споживання електричної енергії E, МВт	Тариф на паливо, c_f , грн/тис. м3	Тариф на електричну енергію, c_e , грн/Мвтгод	Приведена вартість, C_p , грн/год
01	32,450	4,448	0,811	7258	2429	34256
02	24,251	3,312	0,737	7258	2429	25832
03	20,169	2,705	0,715	7258	2429	21367
04	0,071	0,009	0,055	7258	2429	202
05	0,000	0,000	0,035	7258	2429	86
06	0,374	0,053	0,055	7258	2429	518
07	4,774	0,637	0,345	7258	2429	5460
08	4,629	0,627	0,307	7258	2429	5294
09	6,068	0,695	0,312	7258	2429	5805
10	16,206	2,208	0,542	7258	2429	17340
11	24,342	3,275	0,681	7258	2429	25423
12	27,888	3,731	0,808	7258	2429	29039

Планові теплові навантаження

Місяць року	Q ¹	Q ²	Q ³	Разом
1	29,914	32,450	4,919	67,284
2	24,161	26,209	3,973	54,343
3	20,441	22,174	3,362	45,977
4	4,164	4,517	0,685	9,365
5	2,664	2,890	0,438	5,993
6	2,669	2,895	0,439	6,003
7	2,485	2,695	0,409	5,589
8	2,820	3,059	0,464	6,342
9	2,914	3,161	0,479	6,554
10	15,570	16,890	2,560	35,021
11	22,820	24,755	3,753	51,328
12	26,890	29,170	4,422	60,482

Оптимальні характеристики

Місяць року	Оптимальні навантаження, Гкал/год				Приведені витрати, С _т , тис. грн		Економічний ефект, тис. грн
	Q ¹	Q ²	Q ³	Разом	Об'єднані системи	Не об'єднані системи	
1	67,284	0,000	0,000	67,284	44651,54	48893,35	4241,81
2	54,343	0,000	0,000	54,343	32650,87	35775,05	3124,178
3	45,977	0,000	0,000	45,977	30652,62	33605,41	2952,788
4	9,365	0,000	0,000	9,365	6384,772	7098,77	713,9977
5	5,993	0,000	0,000	5,993	4382,008	4915,794	533,7859
6	6,003	0,000	0,000	6,003	4246,887	4764,028	517,1411
7	5,589	0,000	0,000	5,589	4116,283	4625,601	509,3179
8	6,342	0,000	0,000	6,342	4611,499	5166,416	554,9174
9	6,554	0,000	0,000	6,554	4597,162	5146,557	549,3944
10	35,021	0,000	0,000	35,021	23453,87	25743,8	2289,925
11	51,328	0,000	0,000	51,328	33066,05	36236,87	3170,814
12	60,482	0,000	0,000	60,482	40182,51	44012,82	3830,301
Рік	29,44	0,000	0,000	29,44	232996,1	255984,5	22988,37

Характеристики парових турбін ТЕЦ -1 за варіантом максимальної реконструкції.

Показники	Т-6-35	Р-4-35М
Номінальна потужність, кВт	6000	4000
Максимальна потужність	6000	4300
Тиск пари перед турбіною, МПа	3,43	3,43
Температура пари перед турбіною, °С	435	435
Тиск пари у теплофікаційному відборі (протиск), МПа	0,12-0,25	0,49
Температура пари за турбіною за номінальної потужності і номінального протитиску, °С	127-185	231
Номінальна витрата пари через регульований відбір, т/год	35	-
Теплова потужність відбору, Гкал/год	19,3	26
Номінальна витрата пари на турбіну при номінальному відборі пари, т/год	42	40,6
Номінальна витрата пари на турбіну без відбору пари (конденсаційний режим), т/год	27,9	40,6
Питома витрата пари на турбіну при номінальному відборі, кг/кВтг	7,06	-
Питома витрата пари на турбіну без регульованого відбору, кг/кВтг	4,65	10,15

Основні характеристики варіантів реконструкції

Показники	Базовий	Мінімальний	Максимальний
Основне паливо	Газ	Газ	Деревна тріска
Електрична потужність, МВт	4	10	10
Теплова потужність турбін, Гкал/год	26	78	45
Паропродуктивність котлів, т/год	170	170	100
Теплова потужність котлів, Гкал/год	115	119	74
Відпуск електричної енергії , МВтг/рік	8135,4	16729	51224
Відпуск теплової енергії , Гкал/рік	116713	240000	212446
Витрата умовного палива, т у.п.	20829	42831	53262
Витрата натурального палива , т (тис. м3)	17776	36554	174548*
Ціна натурального палива, грн/т (тис. м3)	7127	7127	1200*
Ціна умовного палива, грн/т у.п.	6082	6082	3932
Капітальні витрати на проведення реконструкції, тис. грн.	0	9000,0	509600

Методи обчислення питомих витрат палива

- Починаючи з 1996 року і дотепер в Україні чинний галузевий керівний документ **ГКД 34.09.103–96. «Расчет отчетных технико-экономических показателей электростанции о тепловой экономичности оборудования. Методические указания. – К.: УНПО «Энергопрогресс», 1996».**
- Цей документ відносить економію палива, головним чином, на електричну енергію, «підвищуючи» ефективність її виробництва на ТЕЦ

Методи обчислення питомих витрат палива

У 1998 р. у **ГКД 34.09.103–96** внесені поправки, за якими певну частину економії палива віднесено на теплову енергію. Цю поправку закріплено у **ГКД 34.08.108–98**. **Розподіл витрат палива на теплових електростанціях на відпущену електричну і теплову енергію при їх комбінованому виробництві. –К.: НДІ Енергетики, 1998. – 17 с., що використовується як додаток до вихідного документу **ГКД 34.09.103–96**.**

Методи обчислення питомих витрат палива

У 2003 році набув чинності галузевий керівний документ **ГКД 34.09.100.-2003 «Витрати палива на відпущену електричну та теплову енергію при їх комбінованому виробництві. Методика визначення»**. Цей документ передбачає призначення на певний термін з періодичним перепризначенням, індивідуальних показників ефективності, які найбільш влаштовують кожну електростанцію. Поряд з цим, він містить також методику розрахунку мінімально припустимого значення питомої витрати палива на відпуск теплової енергії, що визначається у рамках термодинамічної теорії.

Методи обчислення питомих витрат палива

- У 2014 р. був прийнятий та у 2017 р. набув чинності національний стандарт України **ДСТУ 7674:2014 «Енергозбереження. Енергоємність технологічного процесу вироблення електричної та теплової енергії, відпущеної тепловою електростанцією»** (Надано чинності: наказ Мінекономрозвитку України від 29.12.2014 р. № 1484), в основу якого покладений точний метод визначення питомих витрат палива на відпуск електричної і теплової енергії, розроблений згідно законів термодинаміки. У якості джерела інформації зазначений стандарт використовує зовнішні техніко-економічні параметри роботи ТЕЦ – відпуск електричної і теплової енергії, сумарні витрати палива на ТЕЦ, а також номінальні значення температури та тиску пари перед турбінами ТЕЦ.

Поділ сумарної витрати палива на ТЕЦ між її продуктами здійснюється за формулами:

$$B_e = B \frac{0,86 \cdot E_{e\dot{\text{д}}n}}{0,86 \cdot E_{e\dot{\text{д}}n} + \omega Q_{e\dot{\text{д}}n}}$$

$$B_{те} = B \frac{\omega Q_{e\dot{\text{д}}n}}{0,86 \cdot E_{e\dot{\text{д}}n} + \omega Q_{e\dot{\text{д}}n}}$$

де:

B_e - витрата палива на відпуск електричної енергії, т у.п.;

$B_{те}$ - витрата палива на відпуск теплової енергії, т у.п.;

ω - коефіцієнт термодинамічної цінності теплоти.

Коефіцієнт термодинамічної цінності теплоти визначають за формулою:

$$\omega = \eta \frac{\eta_e^o - \eta_e}{1 - \eta_e}$$

де

$$\eta_e = \frac{0,86 E_{e\dot{\text{д}}n}}{7B} \text{ - видимий електричний ККД ТЕЦ;}$$

η_e^o - теоретичний електричний ККД, що визначають за початковими параметрами пари перед турбінами.

Приклад визначення питомої витрати палива

Метод розрахунку	Природний газ		Біопаливо	
	b _e	b _T	b _e	b _T
	г/кВтг	кг/Гкал	г/кВтг	кг/Гкал
Фізичний	174,2	166,3		
Термодинамічний	337,3	154,9	374,1	156,9
Ексергетичний	643,2	133,6		